

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Perocid.

Ni še dolgo, kar sem dobil iz Bučke dopisnico s sledečo vsebino:

„Prosim naznanite mi, kje se dobi perocid. Rad bi ž njim tudi letos škropil, ker se mi je lani dobro obnesel in je cenejši kot galica.“

Ta dopisnica priprostega kmetovalca dobro in jasno kaže, da je lani perocid tam, kjer se je pravilno pripravil in rabil, pokazal dober učinek.

To izkušnjo ima tudi podpisani sam v državnih trtnicah in ž njim več dobrih vinogradnikov v novomeški okolici. Zakaj se je pa perocid nekaterim slabo obnesel? Navedem nekaj vzrokov tega.

Perocid se izdeluje dvoje vrste, in sicer čist perocid (perocid št. I.) in surov perocid (perocid št. II.).

Mi smo na Kranjskem dobili najprvo perocid št. I., ki je močnejši kot št. II.

Ampak tudi ta ni tako močan kot galica, zato ga je vzeti še enkrat toliko kot galice.

Dosti neuspehov je prištevati temu, ker so ljudje jemali perocida premalo, ker so se ravnali po galici. Zlasti so tu slabo naleteli tisti, ki so rabili surov perocid.

Pri poskušnjah, ki jih je lani izvedel podpisani, se je pokazalo, da je treba za prvo škropljenje vzeti perocida št. I. vsaj 2 kg, za drugo in tretje škropljenje pa vsaj 3 kg na vsakih 100 litrov vode.

Druga napaka, ki so jo delali tisti, katerim se je perocid slabo obnesel, je ta, da so ga napačno ali nezadostno raztopili. Perocid se malo težje topi kot galica. Da so topljenje pospešili, so ga mnogi menci ali stiskali kot so vajeni pri galici. Pri tem se je sprejel perocid v kepe in se ni več raztopil. Take kepe so se kot neraztopne zavrgele in perocidova raztopina je bila potem preslabotna, da bi preprečila peronosporo (palež).

Mnogim neuspehom je bilo tudi krivo to, da se vinogradniki pri napravi perocidove škropilne zmesi niso posluževali reagenčnega papirja. Kdor ni vzel dovolj apna, temu je seveda perocid, ki je ravno tako kisel kot galica, trte naravnost opalil.

Odtod najbrže izhaja grozovito zabavljanje čez perocid na Štajerskem.

Dalje je pri napravi perocidovo-apnene škropilne zmesi tudi važno, da se ne vlija raztopljeno apno v perocid, temveč narobe, to je raztopino perocida v redek apnen belež, pri čemer je treba temeljito mešati.

Kdor je imel pri vporabi perocida lansko leto neuspeh, je, če ni sploh s škropljenjem zakasnil, najbrže zakrivil pri napravi perocidovo-apnene škropilne zmesi eno tu naštetih napak. Kdor je delal povsem pravilno, ta vsaj s perocidom št. I. pri nas ni imel slabega uspeha.

Gotovo se bodo po vojni, ko bodo nastale redne razmere, vse napake pri napravi perocida popravile in bo potem postal prav dobro in ceno nadomestilo za modro galico. — Tistim, ki imajo še staro zalogo perocida, svetujem, da ga vporabijo zlasti za drugo in tretje škropljenje trt in pri tem vpoštevajo pri pripravljanju perocidovo-apnene škropilne zmesi sledeče navodilo.

Navodilo, kako se pravilno pripravlja perocidovo-apnena zmes za škropljenje trt.

Da pripravimo 100 litrov take zmesi za prvo škropljenje trt, vzamemo 2 kg čistega perocida (št. I.).

V 50 litrov čiste vode stresamo polagoma (po pesteh) med vednim mešanjem perocidov prašek. Če se je sprejel v kepice, treba je te poprej zdrobiti. Ko smo ves perocidov prah stresli v vodo, še nekaj časa dobro mešamo in če je mogoče, mešanje še pozneje enkrat ponovimo. Tekom 12 ur se perocidov prašek popolnoma raztopi, kar je v njem raztopnega.

V drugi posodi, ki drži najmanj 100 litrov, razmešamo potem 2 kg čistega, mastnega, vgašenega apna brez peska v 20 litrov vode na redek apnen belež. Nato vlivamo polagoma, med vednim mešanjem, perocidovo raztopino v apnen belež (ne narobe!). Neraztopljene ostanke perocida pustimo v posodi, v kateri se je perocid topil, zato se perocidove raztopine tik pred vlivanjem v apnen belež ne sme

več premešati. To velja zlasti takrat, kadar rabimo surov perocid (št. 2), ki vsebuje več nečistih primesi, katere se ne raztopijo in padejo na dno.

Ko smo oboje pomešali, dobimo 70 l tekočine, kateri dolijemo še 30 litrov čiste vode in dobimo tako 100 l perocidovo-apnene škropilne zmesi. Predno jo rabimo, se moramo prepričati, ali ni več kislja. Če vanjo pomočimo košček belega fenoltaleinovega papirja, mora postati rdeč. Če ne, treba je še nekaj apna dodati. Če pripravljamo 100 l perocidove zmesi za drugo ali tretje škropljenje, postopamo enako, samo da vzamemo 3 kg čistega perocida in ravnotoliko mastnega apna.

Surovega perocida je vzeti za prvo škropljenje 3 kg, apna pa 2¼ kg, za drugo in tretje škropljenje 4 kg, apna pa 3 kg za vsakih 100 litrov vode. Pripravljena perocidovo-apnena zmes se drži dlje kot galicno-apnena zmes.

Čist perocid (št. 1.) in surov perocid (št. 2.) prodaja tovarna Landau, Kreidl, Heller & Co, Dunaj - Florisdorf, prvega po 90 K, drugega po 60 K 100 kg. Prvi vsebuje 45%, drugi 35% ceritovih oksidov, ki se smatrajo za učinkujoči del perocida.

B. Skalicky.

Današnja vrednost konopelj.

Med rastline, ki so dosegle tekom sedanje vojne silno visoko vrednost, spadajo tudi konoplje. Danes stane 100 kg konopnega prediva 250 do 300 K. Najvišja cena, ki se plačuje za čisto otrto predivo, znaša pa tudi do 380 K. To je tako visoka cena, da nimamo danes nobenega pridelka, ki bi se bolje izplačal, kajti pomisliti moramo, da se dá na 1 oralu zemlje pridelati tudi 6 do 10 metr. stotov otrtega prediva in da nam nese predivo, če ga računamo po 300 K metr. stot, celih 1800 do 3000 K na oralu. To so pa dohodki, ki so izredno visoki!

Danes pridelujemo pri nas le še malo konopelj, ker je cena v zadnjih letih, do pred vojne, zmeraj bolj padala spričo konkurence, ki so jo delale inozemske predv-

nate rastline, n. pr. manila-konoplje i. dr. Le sem in tja se je še ohranilo nekoliko tega pridelka. Danes je pa konopno predivo zopet dragocen pridelek, po katerem se čimdalje bolj povprašuje in katerega se čimdalje dražje plačuje.

Tisti naši gospodarji, ki so do zadnjega sejali konoplje, jih bodo gotovo tudi letos, ker vedo, da jih čaka lep izkupiček. Prav gotovo se je tudi že eden in drug sosed odločil za ta pridelek in je namenil kako njivo za letošnjo setev.

Kdor pa konopelj še sploh ni sejal in ne pozna te kulture, ta jih letos tudi ne bo, ker mu manjka za to potrebnih pogojev in pridelovalnih sredstev, kajti taka setev se ne dá v zadnjem trenutku nanovo vpeljati.

Na vsak način bi bilo pa dobro, če bi se skušalo pridobiti gospodarje na Ljubljanskem Barju za to setev, ker je znano, da dajejo konoplje izvrstne pridelke na barskih tleh.

Kar se tiče sicer uspevanja konopelj, rasejo te rastline povsod dobro, kjer nam obroditelja pšenica in turšica. Glavna stvar je pri konopljah, da jim pripravimo dobro vnojeno tla. Če jim gnojimo s hlevskim gnojem, ga je treba že jeseni podorati, ker je spomladno gnojenje manj vredno.

Konoplje moramo sejati na plevla čiste njive, po deteljščih, po sočivju in okopavinah. Par let rasejo lahko tudi zaporedoma na isti njivi, če jim dobro gnojimo. Pri setvi je paziti na enakomerno posetev in da pride seme v frišno zemljo, ker nam v tem slučaju prej in bolje izkalo.

Ker so konoplje zelo občutljive proti mrazu, jih sejemo šele v drugi polovici meseca aprila in meseca maja, drugod tudi še do sredi junija. Ker jih je treba za predivo gosto sejati, potrebujemo na oralu povprek 170 litrov ali 80 kg semena.

Kdor bi hotel za prihodnje leto potrebno seme doma pridelati, naj poseje nekaj konopnih rastlin med krompir, med bobovsko korenje ali med peso, tako na redko, da stoje rastline po več metrov narazen.

Kdor želi še drugih pojasnil, naj se obrne na deželni kulturni urad v Ljubljani.

Rohrman.

LISTEK.

Skrivnost molitvene knjižice.

V vojski l. 1866. je bil pruski častnik na Avstrijskem močno ranjen. Prinesel ga v bolnišnico bližnjega mesta. Sestra, ki mu je stregla, ga vpraša, kakšne vere je? Pove jej, da je katoličan in prizna ob enem, da že več let ni prejel sv. zakramentov in tudi sedaj ne želi po njih in ne po duhovnu. Usmiljenka in duhoven, ki so ga poklicali, si prizadevata, da bi ga prepričala, kako smrtnonevarne so njegove rane in naj se povrne k Bogu. Toda vse zaman! On je in ostane mrzel in nedostopen, kakor sploh vsak zastaran grešnik. —

Nekoč stopi zopet sestra k bolnikovi postelji. V roki ima molitveno knjižico ter reče: „Gospod stotnik! V naši bolnišnici se oskrbuje med drugimi tudi ranjen vojak vašega polka. Naš gospod župnik so mu dali to knjižico, v kateri so zapisane besede: Viktor B., Janezu M., rešitelju mojega življenja, iz ljubezni in hvaležnosti.

Vojak pravi, da se pišete vi ravnotako, kakor ta Viktor B.“

Stotnik vzame knjižico s tresočo roko, prečita omenjene besede, nato pa reče ves ginjen: „Viktor B. so moj oče, ki so bili trgovec v nekem mestu ob Renu. Pred kakimi štiridesetimi leti so popotovali na Avstrijsko, pa ravno v tukajšnji okolici sta jih napadla dva tolovaja. Po istem potu pa pride k sreči neki tujec, ki je takoj postavil svoje lastno življenje v nevarnost in tako rešil očeta iz rok roparjev. Pa, kako so morali moj oče prositi, da so izvedeli ime svojega rešitelja gotove smrti. Imenoval se je Janez M... in je bil delavec v tem mestu. — Gotovo bi mi vedeli gospod župnik povedati, kje živi sedaj ta mož?“

Sestra odgovori: „Janez M... je do smrti preskrbljen v nekem zavodu tukajšnje župnije. Postaral se je že in moči so mu opešale. Takoj ga bodem dala poklicati.“ —

Janez M... se kmalu prikaže v bolnišnici. A predno ga pripeljejo k bolniku, mu je usmiljenka povedala vse, kar se je zgodilo. — Stotnik in starček sta se pri-

srčno razveselila, ko sta se spoznala, in si podala roke. — Po malem molku povzame stotnik besedo rekoč: „Moji stariši že počivajo mnogo let v hladni zemlji. Moj stareji brat Pavel, ki je prevzel trgovino po očetu, in jaz, sva popolnoma pozabila, koliko dobroto ste nam vi izkazali. Pri vsem tem pa, kako rad bi vam bil moj brat odkazal miren kotiček v svoji hiši za vaše stare dni, pa ni mogel nič izvedeti o vas!“

Ihteč odgovori Janez: „Hvala Vam gospod! Jaz pa vendar ne bi bil zapustil svoje domovine, ki jo tolikanj ljubim. Tam počivajo tudi moja dobra mati, katerih grob obiščem skoro vsaki dan. Vaš oče so mi že in prav obilno poplačali tisto malenkost, kar sem jim storil dobrega. Hoteli so me sprejeti v svojo službo, pa sem odklonil laskavo ponudbo in to vse zavoljo svoje matere. Namesto tega pa so mi dali toliko denarja, da sem ž njim poravnal svoje lastne dolgovce, pa še za mater je toliko ostalo, da so zamogli na starost brez skrbi živeti. To molitveno knjižico so mi dali

v spomin, ki sva jo z materjo vedno rabila pri svojih pobožnostih. Dobro je že oguljena, ker se je z menoj vred postarala.“

Ginjen posluša stotnik in Janez nadaljuje: „Prihrula je vojska v te kraje. Obnemogle in ranjene vojake so sprejemali po raznih bolnišnicah našega mesta. Obilno so prihajali mili darovi, da se olajša tem revežem njihova žalostna usoda. Tudi jaz bi bil rad kaj pomagal, a ubogi starček nisem imel družega, ko to tako priljubljeno molitveno knjižico. Prinesel sem jo tedaj g. župniku s prošnjo in z namenom, naj bi služila v tolažbo in spodbudo kakemu zapuščenemu vojaku. Dobri Bog pa mi je tisočero blagoslovil ta mali dar, kajti po tej knjižici sem spoznal vas, sina svojega nepozabnega dobrotnika.“

Srce stotnikovo je bilo presunjeno po teh besedah ter milo poprosi Janeza: „Blagi mož, prepustite meni to knjižico. Sestra Rozalija mi bo brala iz nje. Pa tudi vi molite zame, ubozega grešnika!“

Žarek milosti božje je posijal v dušo častnikovo. Janez sam gre po dušnega

Priprava cepilnega voska ali cepilne smole.

Smolo za cepljenje drevja ali trt pripravljamo na razne načine. Najboljša je taka cepilna smola, ki se da mazati, ne da bi jo bilo treba segrevati. Taka cepilna smola je letos silno draga, (kilogram po 10 do 15 K), zato kaže, da si jo pripravimo doma.

„Slovenski Sadjar“ daje v zadnji številki sledeče navodilo za pripravo cepilne smole: Vzemimo na 1 kg smrekove smole ali kolofonije 190 gramov finega špirta (ne tistega za kurjavo!), 1 žlico lanenega olja in 80 gramov voska. V prstenem ali železnem loncu, ki naj drži vsaj še enkrat toliko kakor bo smole, raztopimo smolo, vosek in laneno olje. Ko je mešanica popolnoma tekoča (ne vre!) jo odstavimo od ognja in prilivamo prav počasi špirit in medtem previdno mešamo. Kadar se mešanica ohladi in strdi, poskusimo, ali se da dobro mazati. Če je premehka, jo malo segrejemo, da izhlapi nekoliko špirta. Če se nam zdi pa pretrda, jo raztopimo in primešamo primerno množino špirta. Cepilna smola se iz lonca nalije v pločevinaste pušice ali steklenice s širokim grlom, ki se dobro zamaše, ker sicer špirit izhlapi in se cepilna smola strdi. —

Takozvani Befortov tekoči cepilni vosk se pa pripravlja na sledeči način:

Pol kilograma kolofonija (ali smole) se polagoma raztopi in se med tem primeša še 4 dkg govejega loja. Ko se je oboje raztopilo, se vzame zmes z ognišča in kadar se je nekoliko ohladilo, se jej primeša še $\frac{1}{3}$ l finega špirta. S špiritom je treba delati previdno. Nato se smola napolni v pušice ali v steklenice, ki se dobro zamašijo. B. Skalicky.

Cerkveno.

Pokora in molitev. Še teden dni in sveti postni čas je zopet minol. Vprašujemo se, kako smo si ga ukoristili v svoj dušni dobiček. Kdor je zamudil dosežaj priliko, se obrniti k Bogu, naj še to stori v prihodnjih velikih dneh z dobro opravljeno velikonočno spovedjo. Nazaj k Bogu in k novemu spokornemu življenju, nas opominja še konec postnih dni!

Prava pokora kliče na ljudstvo prijaznost božjo. Molitev pa prodira oblake in nam izprosi od Boga vsako pomoč, ki jo gotovo vedno zelo potrebujemo v našo časno in večno srečo. S tema sesticama bomo potolažili jezo božjo in odvrnili od nas zasluženost šibo žalostnih časov. Pokora je dušno zdravilo in molitev naša najboljša prijateljica in pomočnica v najhujših nadlogah.

Molimo s pokornim srcem, da usmiljeni Bog odvrne od nas vse grozne ne-

pastirja. Z znamenji resnično skesanega in spokornega duha sprejme bolnik svete zakramente in malo potem zaspi mirno v Gospodu. Sestra Rozalija pa položi v mrtve roke hrabrega stotnika blagoslovljeno oljino vejico, ker bila je ravno cvetna nedelja. —

Vojni mir je bil sklenjen. Brat stotnikov, Pavel se preseli v avstrijsko mesto, kjer je umrl njegov brat. Položi mu večkrat venec na grob in pobožno moli za blagor njegove duše. Bogato je obdaril bolnišnico in samostan usmiljenih sester, ki so tako požrtvovalno stregle njegovemu bratu in kjer so tako ljubeznjivo ž njim ravnali. Staremu Janezu pa je tudi izkazal svojo hvaležnost ter v zavodu, kjer je živel, za njega založil precejšnjo svoto, da si je zamogel marsikak priboljšek privoščiti v ostalih dneh svojega življenja. Molitvena knjžica je pa ostala v samostanu usmiljenih sester kot dragocen spomin in dokaz navedenih dogodkov. — Zares čudnih potov se poslužuje čestokrat božje usmiljenje.

sreče, da bi se vse hudobne prekucije končale in da bi krvava vojska kmalu prenehala in da bi zavladal na zemlji zopet stanoviti mir. Molimo za papeža, da ga Bog ohrani in ž njim sveto našo vero. Molimo za našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I., naj mu Bog pomaga vse sovražnike premagati in ukrotiti, da bi še vladal dolgo časa lepo Avstrijo ter oskrbel vsem svojim udanim narodom zopet pravo srečo. Prosimo prav prisrčno Boga, da nam ohrani zdravje, nam da vsakdanjega kruha vsaj za potrebo ter tedaj od nas odvrne kugo, lakoto in vojsko.

Ko se s postom ponižamo pred Bogom, moramo se s pokoro in molitvijo tudi ž njim spraviti. Sredstvo za spravo je spoved in vredni prejem velikonočnega Jagnjeta v sv. obhajilu. Sveti dnevi se nam še prihodnji teden ponavljajo; naj se ponovi tudi naša želja prave pokore in resnega poboljšanja. Sladko je počivati v naročju božje sprave, zato pohitimo, da ne zamudimo še kratkega zveličavnega in milostipolnega časa velikega tedna v dosego svojega večnega namena.

Vojni pregled.

Laško bojišče. — Kakor je poročal uradno Kor. urad z dne 3. in 5. aprila je bil položaj ta dva dni na laškem bojišču neizpremenjen, a dne 4. aprila pa je razglašal isti urad poročilo avstrijske mornarice, da je obiske italijanskih letalcev v Ljubljani, Postojni, potem v Trstu vrnilo dne 2. aprila popoldne brodovje 10 pomorskih letal v Jakinu (Ancona), kjer so obstreljevali z uničujočim učinkom kolodvore, dalje plinarne, ladjedelnice in vojašnice in povzročili več požarov. Izlahka so se odbili protinapadi dveh sovražnih obrambnih letal z ognjem strojníc. V ljutem ognju treh obrambnih baterij sta zadela dva šrapnela naše letalo, ki se je moralo zato izkrcati pred pristaniščem. Drugo letalo, katero je vodil letalni mojster Molnar, se je spustilo poleg prvega, prevzelo oba letalca in popolnoma uničilo zadeti aparat, a se ni moglo zopet dvigniti radi neke poškodbe. Iz pristanišča se je pripeljala sovražna torpedovka in še dve vozili, da vplenijo poškodovani letali, a nekaj naših letal je prisililo z ognjem strojníc in z bombami, da so se morala sovražna vozila umakniti, nakar se je posrečilo dvema letalom pod vodstvom pomorskega kadeta Vamosa in linijskega ladjinega poročnika Stenta, da sta rešili vse štiri letalce in zažgali poškodovano letalo. Opisana rešilna akcija se je izvedla med ognjem strojníc in metanjem bomb iz italijanskih pomorskih letal, ki so leteli le 100 metrov nad opisanim prizoriščem. Izgubljeni sta torej dve letali, vsa ostala letala in vsi letalci so se vrnili nepoškodovani. — „Schweizer Telegraphen-Information“ piše iz Curiha, da se Rimljani zadnji čas zelo boje napada sovražnih letal, vsled tega so izpremenili varnostno službo glede na napade v zraku ter okoli mesta razvrstili obrambne topove. — Nadaljnje avstrijsko uradno poročilo (Kor. ur.) dne 4. aprila poroča: Na posameznih delih bojne črte je delovalo topništvo na obeh straneh živahno, tako v odseku Doberdobske visoke planote, pri Naborjetu, na Col di Lana in v Judikariji. V ozemlju Adamello so zasedle naše čete obmejno pobočje med Lobbja in Alta in Monte Sumo. — Iz Milana poroča Kor. ur. 5. aprila o velikih plazovih v Italiji, kateri so zasuli veliko število vojakov, prebivalstva, živine in napravili veliko škodo na hišah, cestah in potih. — Italijani so kakor poroča uradno poročilo 6. t. m. popolnoma prepodeni iz jarkov pri Selcih. — Avstrijsko uradno poročilo (K. u.) dne 7. aprila razglašja: Nad Postojno sta križarili dve italijanski letali, eno je metalo brez uspeha bombe. — Zadnje dni se je posrečilo nekemu sovražnemu oddelku se ustaliti na nekem sedlu grebena Rauchkoffel. Danes ponoči so izčistile naše čete sedlo od so-

vražnika ter 122 Lahov ujele, med njimi 2 častnika in zaplenile 2 strojnici. — Naši na Tirolskem zasedajo in rušijo laške postojanke. — Uradno se razglašja 8. aprila: Na Doberdobski visoki planoti smo danes ponoči pregnali sovražnika iz nekaterih naprej potisnjenih podkopov ter vzeli južno od Mrzlega vrha neko laško postojanko in privedli 43 ujetnikov in 1 strojnico. Ko se je pričelo včeraj daniti so napadla brodovja povodnih in navadnih letal kolodvora Cesarja in San Giorgio di Nogaro z jasno vidnim uspehom. Od drznih letalcev, ki so se, ko so metali bombe, nizko izpustili, se trije niso vrnili.

Rusko bojišče. — Po avstrijskem uradnem poročilu (Kor. ur.) dne 3. aprila je razvijala prejšnji dan na vseh delih severovzhodne fronte sovražna artiljerija povišano delovanje. Sicer nobenih posebnih dogodkov in je ostal položaj po poročilih z dne 4. in 5. aprila neizpremenjen. — Nemško uradno poročilo (Kor. ur.) 4. aprila pa poroča, da se položaj ni izpremenil. Sovražno topništvo deluje živahnejše le severno od Vidskega in med Naroškim in Višnjevim jezerom. V Horodenki se je vršil dne 23. marca pogreb usjeških junakov, hrabrih cesarskih dragoncev na jako slaven način. Pogreba se ni udeležilo le vse prebivalstvo od otroka do starčka, temveč poleg obilo vojaštva vseh činov, tudi sam zborni poveljnik in diviz. podpolkovnik Julij Plankh. Krste so bile pokrite z obilnimi svežimi vencí. Ob grobu je zasvirala vojaška godba cesarsko pesem, nakar je imel zborni poveljnik pretresljiv govor. Proslavljajoč hrabrost padlih junakov, je sklenil z besedami, da je junaška smrt cesarskih dragoncev zapisana v zgodovini velike vojske z zlatimi črkami: „Tako umirajo junaki“. — Iz Krakova poroča „Nova Reforma“ po črnoviških listih: Rusi so zadnje dni marca zopet pričeli napadati in močno obstreljevali naše postojanke. Razstrelba nekega podkopa se Rusom ni posrečila, ker je napadalec sprejel živahen ogenj strojníc. Naše topništvo je obstreljevalo sovražnika in vrzel nastalo po razstrelbi, katero so zasedli Rusi, ki so imeli velike izgube. Kmalu po protinapadu naših čet, ki so zasedle vse svoje prejšnje postojanke, ni bilo nobenega Rusa več v bližini. Da se nahajajo na ruski strani angleški letalci, se je tudi dognalo. — Admiralni štab nemške mornarice javlja 9. aprila, da so napadli 8. aprila 4 mornariški zrakoplovi rusko letalno postajo Patensholm pri Kielkond ob Oesel. Vrgli so 20 bomb. Med štirimi sovražnimi letali, sta bili 2 prisiljeni, da sta se morali spustiti na zemljo.

Zahodno bojišče. — Nemško uradno poročilo (Kor. ur.) dne 3. aprila javlja: V naših rokah so vse sovražne postojanke na levem bregu Moze severno od potoka Forges med Haucourt in Bethincourt. — Nemška mornarica poroča 3. aprila iz Berlina (K. u.) Ponoči od 2. na 3. aprila je napadlo naše mornariško zračno brodovje v tretjič angleško vzhodno obal zdaj severni del. Opazovali smo silovite požare in ljute eksplozije z obsežnimi razrušbami. — Po uradnem poročilu iz Londona ob tem napadu je bilo 160 smrtnih žrtev in 100 ranjenih. — 4. aprila se uradno poroča, da so se južno od St. Eloi polastili Angleži po močni pripravi z ognjem 28. marca vzete jim razstreljene udrtine. Pri utrdbi Doamont so vzele nemške čete 2. aprila južnozahodno in južno od utrdbe kakor tudi v gozdu Caillette močne sovražne obrambne naprave. Vsi protinapadi sovražnika, ki so bili jako ljuti, so bili zaman. Med naskokom 2. aprila so privedli neranjenih 19 častnikov, 745 mož in na plenu 8 strojníc. — Iz Genfa se poroča: Na posvetu v Parizu je Joffre zahteval nujno angleške rezerve, kar je pa Kitchener odklonil. Tudi Cadorna je izjavil, da ne more pogrešati večjih sil, nakar je Joffre zahteval, naj se uvedejo druge akcije, da se oslabi pritisk na

Verdun, in sicer, da naj napade angleška mornarica belgijsko obal. — Angleži in Francozi so izgubili marca meseca 44 letal. — Dne 6. aprila poroča nemško uradno poročilo, da je dan potekel zelo živahno, uvedlo se je pripravljano streljanje na prostor pri vasi Haucourt, katero je osvojila pehota z naskokom in neko močno utrjeno francosko opirališče vzhodno od vasi Haucourt. Vjetih je bilo neranjenih 11 častnikov in 531 mož. — Nemški mornariški zrakoplovi pa so kakor poroča nemška mornarica, izvršili peti zračni napad na Angleško ter porušili ponoči od 5. na 6. april veliko železno tvornico s plavži in z obsežnimi napravami, pri Wisby, ko so prej severno od Hulla z razstrelilnimi granatami premagali neko baterijo. Napadle so dalje tvornice v Leiths in v okolici in več kolodvorov v industrijskem ozemlju in so opazovali zelo dobre učinke. Zrakoplove so ljuto obstreljevali. Vrnili so se vsi nepoškodovani. Po uradnem nemškem poročilu (Wolff) dne 7. aprila so se vsi francoski napadi na vseh točkah zahodne bojne črte odbili. — Po nemškem uradnem poročilu dne 8. aprila so imeli Nemci južno od Haucourta zopet uspehe, pri katerih so ujeli neranjenih 15 častnikov in 699 mož.

Balkansko bojišče. — Iz Santi Quaranta se poroča listu „Chronos“ v Budimpešto: Iz prav dobro utrjene obrambne črte so se Italijani umaknili v drugo prav dobro utrjeno obrambno črto. Na višinah, ki nadvladujejo Valono, so razvrstili svoje velike topove, a na odpor v velikem obsegu ni misliti. Za slučaj, če Italijani izpraznijo Valono, je v valonskem pristanišču pripravljenih veliko transportnih parnikov. — Iz Aten poročajo, da je grška uvedla petdnevno kvaranteno za potnike iz Krfa, ker razsajajo tam kužne bolezni. — Med albanskim prebivalstvom vre proti Italijanom, kakor se poroča iz Aten 6. aprila. Italijanske čete v Valoni so nezadovoljne, ker izostajajo vsled nevarnosti na morju prevozi živil iz Italije in se v okolici mesta more le malo rekvirirati. — „Messenger d' Athenes“ poroča iz „Argirokastra“, da napredujejo italijanske čete proti severnem Epiru. — „Frankfurter Ztg.“ poroča iz Aten, da sta bili ob letalskem napadu na Solun porušeni dve vojašnici. — Iz Stockholma poročajo 5. aprila: Velik upor srbskih vojakov je bil na Krfu, uporniki so psovali kralja in prestolonaslednika in ravno tako tudi srbsko vladro ter zahtevali, da se jih pošlje s Krfa, ker divja tamkaj strašno kolera. Upornikov je bilo okoli 8000, poslali so jih v Bizerto.

Boji na morju. — Iz Londona se poroča (Kor. ur.) 7. aprila. Z Malte se brzojavlja: Na Sredozemskem morju je nek podvodni čoln potopil parnik „Clan Campbell“ iz Glasgova. Moštvo je rešeno. — Potopljen je angleški parnik „Berwindwale“ (5242 ton.) — Iz Vlissingena poročajo 5. aprila: Barka „Elise Helene“ je vozila iz Norveške na Angleško les. Nedaleč od angleške obale se je prikazal nemški podmorski čoln. Pri polivanju lesa s petrolejem je moralo moštvo pomagati. Nemci so položili razstrelilne škatlje, les je bil sicer poškodovan, barka pa se je obdržala na morju. Ker se je podmorski čoln bal, da pridejo angleški rušilci, je čoln z moštvom vlek v Northbinder. Ladjiske papirje so obdržali Nemci. Tri moše torpedirane barke je pripeljal neki torpedni rušilec. — Koresp. urad poroča 8. aprila iz Vlissingena: Poštni parnik „Princesse Juliana“ Zeeland družbe, kateri je zavezil 1. februarja na neko mino in so ga morali zapeljati na obrežje, se je tam med viharjem razbil. — Iz Amsterdama javlja „Times“, da ima Anglija in njene zaveznice odkar traja vojna do 23. marca t. l. izgub na trgovinski mornarici 379 potopljenih angleških parnikov, 41 francoskih, 27 ruskih, 21 italijanskih, 10 belgijskih in 3 japonske. Jadernic je potopljenih 31 angleških, 12 francoskih, 8 ruskih in 6

laških. Ribiških parnikov pa je potopljenih 237 angleških, 7 francoskih in 2 belgijska.

Razna bojišča. — Turški glavni stan poroča dne 3. aprila iz Carigrada: V Črnem morju so dne 30. marca podmorski čolni severozahodno od Batuma potopili 12.000 tonski prevoznik parnik, na katerem so bili vojaki in vojni material. 31. marca potopljena je bila neka ladja (1500 ton) in neka jadrnica. — Preko Rotterdama se poroča iz New Yorka: Čete generala Villa ogrožajo napredovanje Američanov, vsled česar so še hitro poslali 45.000 mož milice na pomoč Američanom. — Iz Rotterdama pa poročajo, da so ameriške čete ustavile svoje prodiranje. Generala Villa ne morejo dobiti. —

Domače in tuje novice.

Visok obisk. V Mirnopeč se je pripeljal v četrtek 6. aprila s popoldanskim vlakom ekselencja knez nadškof g. dr. Fr. Borg. Sedej iz Zatičine. Ogledal si je novo cerkev ter se o njeni stavbi prav pohvalno izrazil. Z večernim vlakom se je zopet odpeljal nazaj v Zatičino.

Promoviran je bil za doktorja prava na praški univerzi novomeščan g. Avg. Arselin. Nadopolnemu gospodu naše pristrane čestitke!

Župnija Mirna na Dolenjskem je podeljena č. g. Jos. Vrankar, župniku na Dobrovi pri Kropi.

Vojnim kuratom je imenovan bivši kapiteljski vikar in sedanji kaplan v Črmošnjicah č. g. Janko Lobč.

Feldmaršal Hindenburg je obhajal 50 letnico svojega vojaškega službovanja. Povodom te izredne slavnosti mu je poslal cesar Viljem I. brzojavni potom nad vse časteče voščilo in mu podelil svojo v olju slikano podobo.

Prezgodnja smrt nam je odvzela bogoslovca IV. letnika ljubljanskega semenišča gospoda Ign. Rak. Dne 9. aprila je izročil svojo plemenito dušo božjim krilatcem, da so jo spremili k božjemu Sinu. Že izza gimnazijskih let je glodala skrivna bolezen njegovo mlado življenje. Postajala je vedno očitnejša. Iskal je zdravila in ga konečno — našel. Bil je tri najstkrat operiran. V februarju letos mu je umrl dobri oče, ki je bil priden organist v Št. Petru pri Novem mestu. Pri očetovem pogrebu se je bolehen gospod še bolj prehladil in neusmiljena smrt je utrjala nežno cvetko na vrtu, kjer je bilo vsajeno edino upanje njegovih bratcev in sester. Usoda slovenskega dijaka se je pokazala v svoji polni realnosti na njem. Čez dan je bil v šoli, po šoli je inštruiral. S krvavo prisluzhenimi vinarji je živel sebe in še pomagal drugim. Bil je vzor-dijak in bogoslovec. — Pogreb je bil 11. aprila ob pol 5. uri popoldne iz deželne bolnišnice k sv. Križu v Ljubljani. Predno so dvignili krsto na voz, so mu zapeli gg. bogoslovci žalostinko: J. Aljaž: „Pri mrtvaškem sprevodu.“ Na poslednji poti so ga pospremili na pokopališče, kjer so se poslovili od svojega ljubljanskega tovariša z F. Ferjančičevo: „Vsem vernim mrtvim“ in mu položili na prerani grob svež venec. Sprevod je vodil direktor semenišča č. g. dr. Lesar ob asistenci dveh semeniških duhovnikov. Pogreba so se udeležili gospodje profesorji bogoslovja, mil. g. prošt dr. Elbert in drugi prijatelji in znanci. — Trnjevo je bilo tvoje kratko življenje, zato počivaj sedaj v miru predragi gospod Ignacij in tvoja duša naj vživa rajsko veselje!

Umrl je 4. aprila g. Franc Mrhar, znani trgovec in posestnik v Dolenji vasi pri Ribnici. Bil je poznan posebno kot trgovec s prašiči vsepovsod na Dolenjskem. Naj vživa večni pokoj!

Nemške pridige v kapiteljski cerkvi se prično na cvetno soboto zvečer ob pol 7. uri. Pridige bodo vsaki večer ob pol 7. uri do vstetega velikega četrtka. Govornik bo stolni

pridigar in misijonar družbe Jezusove iz Ljubljane, preč. g. P. Alojzij Folič. Verniki, udeležite se polnoštevno milostipolnega časa v svojo dušno korist in porabite lepo priliko za izvršitev velikonočne dolžnosti!

Smrtna kosa med begunci. V Vavti vasi je umrla 5. aprila Ana Furlan, mati cerkovnika v Pevni pri Gorici. Dočakala je 77 let. Begunci so ji rekli nona. Bila je zgovorna ženica. Večkrat je rekla, da se ji na Dolenjskem zelo dopadejo tri stvari: Ljudje manj kolnejo, hodijo radi k sv. maši in ženske pridno delajo po poljih in njivah. Naj počiva v miru!

Iskrene pozdrave pošilja vsem Novomeščanom, tovarišem in znancem iz svojega potovanja iz južne Albanije preko Črnogore nadlovec g. Janko Pintar. G. Pintar je 8. decembra 1915 srečno in zdrav, ušel iz srbskega ujetništva, kakor smo poročali zadnjič, ter potuje sedaj v domovino, kjer ga bomo kmalu pozdravljali. Dopisnica je datirana: Sarajevo 31. marca 1916. — Pisal je tudi svojim ljubim domačim več dopisnic, na katerih sporoča, da se mu je po dolgem trudu vendar-le posrečilo, uiti iz rok Srbov ter da se nahaja že blizu doma.

Iz ruskega ujetništva se je z dopisnico d. 19. jan. 1916 oglašil svojim starišem na Ratežu št. 10 Janez Škrbec, o katerem pet mesecev ni bilo nobene vesti. Nahaja se v Voblinski guberniji, štancija Reja Miasni Kodnija.

Vojaško. Gričar Jožef iz Žalove, obč. Št. Peter pri Novem mestu, je bil pri 7. lovskem bataljonu, 4. komp., v Galiciji dvakrat ranjen; ko se je ozdravil, je prišel na soško fronto, kjer je bil pri Sv. Mihaelu tretjič ranjen. Zdravil se je po raznih bolnicah. Okreval je ter prišel pogledat na dom. Kmalu se vrne h kadru. — Janez Kulavic, posestnikov sin, Gabrje št. 40, služeč pri pp. št. 15, 4. komp., 4. vod, vojna pošta 80, se že ni oglašil od Sv. Jakoba 1915. O njegovi osodi starišem ni nič znano.

Dogodki našega vojaka na bojišču. Franc Homan, posestnika sin iz Št. Jerneja, ki je služil cesarju kot pešec 17. p. p. se nahaja sedaj kot ranjenec v Kandiji in pripoveduje sledeče: „Bilo je meseca julija lanskega leta ko smo podili Ruse iz Galicije. Na neki točki blizo Stanislava so se nam Rusi zelo uprli in v peklenem ognju naših nasprotnikov me je zadela krogla, ki mi je šla nekoliko nad srcem skozi prsa. Nezavesten sem obležal, medtem so bili pa naši potisnjeni nazaj do svojih postojank. Nato so Rusi pobirali naše ranjence in ko so prišli do mene so me tresli, da bi se prepričali, če sem še živ. Jaz pa, četudi sem bil že zavesten, se nisem ganil, da bi ne prišel v rusko ujetništvo. Misleč, da sem mrtev ali pa, da bom vsak čas izdihnil, so me pustili na mestu. Postal sem zopet nezavesten in sem se predramil šele drugi dan popoldne iz omedlevice. Kmalu nato so pa naši potisnili Ruse zopet nazaj in naši sanitejci so me odnesli na obvezovališče.“ Tako je ostal Homan še pri življenju, toda za vojaško službo je postal nezmožen. Vsled gnojitve se mu je zastrupila kri, kar mu je popolnoma pokvarilo levo roko in je zdaj sam uvidel, da bo moral dati roko proč. Slava junaku!

Na Francoskem je bil, vračajoč se iz Amerike meseca avgusta 1914, v Havru ujet Franc Jakše, posestnikov sin iz Potoka št. 5 pri Straži. Internirali so ga v Saint Ilan, Cotes du Nord, odkoder večkrat piše svojim starišem.

Nesreče. V bolnico Usm. bratov v Kandiji so bili v teku tedna sprejeti zopet trije ponesrečenci. Franc Selan, hlapec v Arteži vasi pri Št. Vidu, je bil pri razstreljavanju kamenja od kamna zadet in mu je zlomilo levo nogo v goleni. — Antona Zupančič, dninarja v Trebnjem, je udaril konj in mu zlomil desno roko v nadlehtju. — Franc Kenik,

hlapec v Žužemberku, se je ponesrečil pri slamoreznici. Gonilno kolesje ga je zgrabilo za desno roko ter mu zmečkalo prste in dlan. — Videti je, da ni človek brez nevarnosti, bodisi v vojski ali doma.

Dovolj petroleja. Osemdeset petrolejskih vrelcev je jelo v Galiciji zopet obratovati; te vrelce so bili namreč Rusi ob lanskem pustošenju uničili.

15 vagonov kave je konfiscirala praška policija v skladiščih tvrdke Schenker & Co. Proti lastnikom je bilo uvedeno kazensko postopanje.

Pozor! Ponarejeni srebrni goldinarji ogrskega kova krožijo po južnem Štajerskem. Ločijo se prav lahko od pristnih. Tedaj pazite!

Naznanilo. V mestni zalogi se bode oddajala prihodnji teden — za praznike — vsem tukajšnjim prebivalcem najfinejša moka 1 kg namesto kakor dosedaj a K 1.18 samo a K — 92. To znižanje se je določilo radi tega, da bode omogočeno tudi manj imovitim slojem in mestnim revežem preskrbeti se za praznike z boljšo moko. — V pokritje primankljaja, kateri bode vsled te znižane oddaje moke nastal in v podporo mestnih revežev se slavno p. n. mestno občinstvo uljudno naprosi, da se blagovoli spomniti povodoma Velikonočnih praznikov z denarnimi darili. — Darila hvaležno sprejema mestna blagajna. Vsi dobrotljivi darovalci objavili se bodo v prihodnji številki Dolenjskih novic.

Mestno županstvo Novomesto.

Pojasnilo. V zadnjih mesecih se je udomačilo, da se prošnje za oprostitev kmetovalcev ali kmetijskih in gozdnih uslužbencev ne vlagajo, kakor je predpisano, potem političnih okrajnih oblastev, temveč neposredno pri poljedelskem ministrstvu. Tudi se često dogaja, da se prošnje za oprostitev izročajo neposredno vojnemu ministrstvu. Vdeleženci se izrečno opozarjajo, da ima tako postopanje za posledico samo zakasnitev rešitve prošnje, ker poljedelsko ministrstvo takih prošenj ne more izročiti vojaškemu oblastvom, temveč mora šele preskrbeti poročilo pristojnega okrajnega oblastva. Ravnotako mora tudi vojno ministrstvo o takih prošnjah šele uvesti poizvedbo. V interesu strank samih je tedaj, da vlagajo prošnje za oprostitev pri pristojnem okrajnem glavarstvu.

Lurški prizori. Le malo izvodov je še v zalogi teh lepih Žlogarjevih Šmarnic. Kdo jih še želi, naj pošlje preč. g. kanoniku ali pa J. Krajec nasl. v Novomesto 2 kroni in 10 vinarjev, da se mu pošljejo poštne proste.

Zloglasen vlomilec in vojaški begunec prijet. V soboto je c. kr. policijska straža v neki gostilni na Vodovodni cesti v Ljubljani aretirala 38 letnega Gvida Hayne iz Žužemberka, ki je že pred meseci ušel od svoje čete. Pri njem so našli bajonet, vetrihe in nekaj denarja. Dokazano je, da je izvršil Hayne deloma v črnovojniški uniformi, deloma v civilni obleki mnogo vlomov. Najprej je vlomil meseca januarja pri neki gostilničarki v Nunske ulici in ji ukradel 900 K; mesec pozneje je vlomil pri nekem gostilničarju na Martinovi cesti in mu odnesel 80 K, potem je vlomil pri nekem uradniku tobačne tovarne in mu ukradel do 300 cigaret. Potem so sledili vloni v gostilnah v Spodnji Šiški, na Marije Terezije cesti in na Večni poti ter so bili okradenci oškodovani za več nego 500 kron. Še na drug način si je pomagal Hayne. Hodil je okrog žena vpoklicanih črnovojnikov in jim izvabljal denar pod pretvezo, da so ga poslali dotični možje. Hayne je star grešnik, kradel je od zgodnje mladosti, bil že 13 krat zaprt in tudi v prisilni delavnici je že „služil“. Po daljši odsotnosti se je bil vrnil v Ljubljano in neki dobrotnik mu je izposloval stalno službo, nakar se je Hayne oženil. Ker sta bila pa oba z ženo vdana pijači, je Hayne izgubil službo in živel nato le od tatvine in vlomov. Tudi

njegova žena je sedaj v preiskovalnem zaporu. Ko se izvedejo policijske poizvedbe, izroče Hayneja pristojni vojaški oblasti.

Raznotero.

Sleparski vojni dobavitelji. Sodišče v Velikem Varadinu je sodilo Anastazija Popoviča in tovariše, ker so krmili vole, ki so jih dobavljali za armado, s soljo, da so več tehtali. Na ta način so ogoljufali vojaško upravo za 2247 kg mesa. Obsojeni so bili: Popovič na 4 leta ječe in 4000 kron globe, ostali sokrivci na tri leta do tri mesece ječe in primerne denarne kazni.

Ženstvo po vojni. V Nemčiji vsestransko razpravljajo o predlogu, da se po vojni tudi za ženske uvede obvezna domovinska služba. Vsaka zdrava ženska mora eno leto služiti v javni državni službi, ki je primerna ženskemu spolu: v bolnišnicah, kuharskih šolah, otroških vzgojevališčih, vzornih gospodarstvih itd.

Vojakov manjka Angliji in da se temu odpomoze izrablja vsa sredstva. Da dobi za orožje nekaj novih stotnij, je sklenila vojaške kuhinje izročiti ženskim rokam. Tako poročajo pariški listi. Radi lepšega pa se seveda ta odredba utemeljuje s tem, češ, da se ženske mnogo bolje razumejo na kuhanje nego moški in da so zlasti bolj praktične in skrbne v porabi ostankov.

Zastrupljena milijonarka. V Chicagu se vrši sodna razprava proti dijaku W. H. Orpehu, ki je obdolžen, da je zastrupil krasno hčerko Marrión ameriškega milijonarja Francis Lambertu. Orpeh se zagovarja, da ni deklice zastrupil, marveč da se je zastrupila sama, ker ni maral zanj.

Boj gizdavosti žensk. Z grofico Pallavicini na čelu je pričelo v Budimpešti 50 dam iz visokih krogov akcijo, da se omeji ogromno razsipavanje za lepoticje in obleke pri boljše situiranih damah. Ne vemo, ako bodo kaj prida opravile. Tiste, ki nimajo tolikega obzorja kot te dame, bodo tudi dalje mučile svoje možje in občinstvo z izrodki svoje pavove pameti.

Dopisi.

Iz Novega mesta. — Umrl je v Kandiji dne 6. aprila na svojem posestvu občeznani zidarski mojster Anton Fink, star 75 let ter bil pokopan 8. aprila ob 8. uri zjutraj, po opravljeni sv. maši za blagor njegove duše, na šmihelskem pokopališču. Prav je, da se slavé imenitni možje in hvalijo njihova dejanja; bode pa tudi prav, če napišemo nekaj vrstic v spomin priprostemu in poštenemu staremu obrtniku, ki je bil vse svoje življenje odvisen od dela svojih pridnih rok. Fink je bil tih, priprost zidarski mojster in popularen mož. Načrtov ni izdeloval, pač pa je dobro razumel, po njih zidati. Tudi velikih stavb ni izvrševal, imel pa je tembolj talent in spretnost za ognjene stavbe, peči in štedilnike. To delo za reguliranje ognja je on tako dobro razumel, da ga danes nimamo več njemu enakega daleč naokrog. Bil je pravi umetnik, pionir za ogenj. Marsikatera gospodinja lahko priča, ki je bila v stiski in skrbeh, ker peč ni več grela, štedilnik ni hotel vleči, namesto da bi pečenko spekel, jo je le skuhal, da je poklicala zidarja Finka, mu razložila napake in potožila gorjé. On pa je nekoliko pogledal in takoj je našel pogršek in ga odpravil v veliko zadovoljnost gospodinj. Pri takšnih prilikah je Fink tudi poučil mlade gospodinj ali pa še bolj služkinje, kako se mora kuriti, da dosežeta peč in štedilnik svoj cilj in da se obenem tudi štedi s kurjavo; takšen poduk je bil pri mnogih na mestu. Na stotine peči in štedilnikov je pokojnik sezidal in popravil v Novem mestu in okolici. Zelo ga bodo pogrešale gospodinj zlasti sedaj, ko je kurjava tako draga.

Pogrešali ga bodo pa tudi novomeški pekovski mojstri. Pred vojno so pekli peki

vsak dan, le ob božiču in veliki noči so prenehali za par dni. Tedaj so prosili navadno za dan sv. Štefana ali za veliki pondeljek našega Finka, da je zlezel v peč in preobkal in popravil obok, kar pa ni bilo lahko delo. Takšne peči se ne ohladijo kmalu. Zidar mora dobro razumeti, v kakšni višini mora obok biti, da vzdigne in pravilno speče kruh in pecivo. V takšni peči pri hudi vročini po en dan ali dva dni klečati in delati, to ni malenkost. Navadno je prišel iz peči kakor kuhan rak. In tako je vedno preživel zadnji dan velikih praznikov le v peči.

Izvršil je pa tudi več drugih zidarskih del. Z nekim zidarškim mojstrom Šibicom, je še kot mladenič zidal kapelico na novo-meškem pokopališču. Veliko deset let je stal tu samo lesen križ, kakor nam je pravila vdova Uršula Martinelli, ki je umrla septembra 1915 v mali hišici za samostanom, 77 let stara. Ko je namreč ona odšla še kot dekle služiti v Trst je zapustila na pokopališču še križ in ko se je čez nekaj let vrnila domov, našla je že novo kapelico, ki jo je najbrže dal na svoje lastne stroške postaviti gospod pl. Fichtenau-Jelovšek. — Tudi v tukajšnjem frančiškanskem samostanu je izvršil pokojni Fink s Šibicom mnogo del pod gvardijanom in profesorjem o. Bernardom Vovk. V zakristiji se je prebil zid za mala vrata, kojih prej ni bilo; na mostovžu so se položile položno stopnice; v cerkvi se je stari kameniti tlak nadomestil z novim in takrat so se postavile tudi nove klopi; trije kameniti ustanovniki (vitezi) so se odstranili iz cerkve ter se vzdali na mostovžu pod zvonikom itd. Kratko: Fink je bil vsepovsod po dolenskem znan kot izvrsten zidar, zato ga bomo ohranili vsi v dobrem spominu.

Časteč spomenik samem sebi si je pa postavil rajni Fink s svojim zadnjim večjim delom v Bršlinu. Tam je prav lepo izpeljal novo kapelico ob cesti, kjer je stala popreje stara kapelica v čast Materi božji, o kateri bomo prinesli zanimive zgodovinske črtice ob priliki blagoslovljenja te nove Marijine hišice. — Mi vsi pa želimo, da bi Marija izprosila nepozabnemu poštemu obrtniku večni mir in pokoj, da se odpočije od dolgega truda in da bi njegova duša živela nebeško veselje.

Iz Šent Jerneja. — Od 31. marca do 2. aprila so bile pri nas duhovne vaje za tretjerednike, katere je vodil njihov voditelj in misijonar, preč. g. o. Pavel Potočnik, frančiškan iz Novega mesta, s prav posebno modrostjo. Njegovi navdušeni govori so bili temeljiti in zelo spodbudljivi, ki so srca vseh poslušalcev vneli za pobožno življenje in za častenje sv. očeta Frančiška. V velikem številu so pristopali ljudje k mizi Gospodovi in tudi veliko je bilo nanovo sprejetih v tretji red. Vsa čast in hvala preč. g. patru Pavlu in našemu, za vse dobro gorečemu preč. g. duh. svetniku in župniku Lesjaku, ki nam je priredil tako slovesne zveličavne dneve! —

Med tem časom je umrla tretjerednica Jozefa Kalin iz Št. Jerneja. Pokojna je bila več let v službi pri rajni gospej Wepustek v Novem mestu. Po njeni smrti je prišla Kalin domov ter se posvetila službi postrežnice neki bolni in pobožni osebi. Njeno življenje je bilo bogoljubno in zares pobožno. Pogreb je bil ginljiv; štirje gg. duhovni in veliko ljudstva jo je spremilo na pokopališče. Naj počiva v miru dobra in poštena duša! — Dne 1. aprila pa nam je vzela nemila smrt našega zelo zmožnega in marljivega tajnika g. Josipa Bregant. Iz Šent Vida nad Ljubljano je prišel že bolan k nam, zatorej se mu ne sme zameriti, če je bil v uradu kedaj čmeren in neprijazen v občejanju s strankami. Svojčas je bil oficir in pozneje v službi pri deželnem odboru. Ni dolgo služil pri nas, ker boleden ga je končno izmučilo do smrti. V pondeljek 3. aprila je bil dostojno pokopan. Bodi mu ohranjen blag spomin!

Kako naskokujejo naši vojaki.

Dan na dan prihajajo vojaki z bojnega polja k nadomestnemu bataljonu nazaj bodisi bolni, ranjeni ali po različnih službenih opravkih. Taki vračajoči se bojevniki so vselej sprejeti z veseljem. Oni tovariši, ki še niso bili na bojišču, zlasti še ne na italijanskem bojišču, so radovedni, kako je tam. Pripovedujejo to in ono. Zelo zanimivo je, kako naskokujejo naši italijanske postojanke. O tem nam je pravil tovariš, ki se je pravkar vrnil ranjen, tole:

Nekega jutra se je razvil naš topovski ogenj do strahovite srditosti. Ozemlje pred nami je bilo pripravljeno za naskok. V strelskih jarkih so se gibali oficirji ne navadno živahno, tekali so semintja in ogovarjali slehernega vojaka ljubeznjivo. Njihova največja skrb je bila posvečena ranjencem pretekle noči, ki jih je bilo treba spraviti nazaj za strelske jarke. Polagali so jih urno na nosilnice in jih odnašali po varnih krajih nazaj na najbližje obvezovališče.

To samaritansko delo so opravljali po večini sanitetni vojaki. Mi vsi smo vedeli, da se pripravlja vse za naskok. Poizvedovalno delovanje letalcev je naznanjalo, da je opaziti pri sovražniku velike priprave. Le 50 korakov pred nami je bil italijanski strelni jarek, neprestano obstreljevan od naših težkih topov. V trenutku, ko preneha streljanje, dobimo povelje za naskok.

Vže naprej je določeno natanko, kako napasti, ob katerem času itd. Prinesli so nam kave, ne brez velike nevarnosti, in bili smo veseli, da smo užili po dolgem času nekaj gorkega. Drznejši od nas so se dvignili iz jarka, da si ogledajo prostor, preko katerega bo treba prodreti. „Nasadite bajonete!“ se začuje povelje. Dobili smo v zadnjem trenutku še nekaj nasvetov, kako se nam je zadržati pri izhodu iz jarkov. To je namreč najhujši trenutek naskoka. V hipu, ko pridejo vojaki iz strelskih jarkov in se vpenjajo po okopih, zastavi sovražnik vse sile, da uniči in razprši napadalca s streli iz pušk. Ta trenutek zahteva tudi največ žrtev. Ranjeni in ubiti padajo vojaki v jarke, kakor hitro je prestano to, potem že gre. Treba je pač kričati in divjati naprej. To daje pogum tako, da se sploh nihče ne zmeni za množico krogelj, ki švigajo okoli njih.

Pozor! Naši streli padajo za sovražnikovo prvo črto. Ako se prične zaporni ogenj, potem ni več dolgo do bajonetnega naskoka. Iz jarka prinaša telefonski poziv znamenje za napad. Poveljnik bataljona hodi nemiren okoli in mrmra nerazumljive besede, da prikrije svojo vznemirjenost. On se boji za svoje ljudi. Vsakdo gleda po predprostoru po kakem kamnu ali gruči zemlje, ki bi mu služila pozneje lahko za kritje. Še boljše so luknje ali jame, ki so jih prej izkopale in razrile granate.

Pri tem ima človek mučne misli, da vidi vse to morda zadnjič. Ali takih misli se je treba čimprej iznebiti in si misliti, saj me ne bo zadela nobena krogla, kar je še najbolj tolažljivo.

Naenkrat utihnejo naši topovi. Nekak mraz izpreleti vojake. „Naprej!“ zakliče poveljnik. Strašno vpitje zaženo hrabri bojevniki. Z obupnim naporom se popnejo na okop. Zlezli smo na vrh. Sovražni ogenj je strahovito dobro umerjen. Iz pušk in strojnih pušk se usipajo krogelje kakor toča. Ali mi gremo neustrašeno naprej. Gre se zato, da pridemo čimprej do sovražnega strelskega jarka. Zemlja se stresa o naskokovanju in pokriva z mrtvimi in ranjenci. Kakor bi odrezal, prestane vpitje.

Dospeli smo do jarka. Sedaj se prične boj moža proti možu. Nastane nepopisna zmešnjava, vpitje, da je strah in groza. Napadalcu in branilcu smo trčili skupaj. Življenje za življenje, smrt za smrt je geslo v tem strašnem boju. Mnogi pomečejo orožje od sebe, ker je postalo brez pomena. Kamen, kos železa, puškino kopito

igra zdaj glavno vlogo. Vojaki se bijejo s pestmi, grizejo, hodijo po truplih padlih, vstajajo in se skušajo zopet dvigniti. Ali vsakteremu to ni več usojeno. Grozen boj traja včasih celo uro, pol ure, ali tudi samo po četrte ure, preden je odločen.

Slednjič se nam je posrečilo zavzeti jarek. Ali sedaj še ni čas odmora, prične se novo trudapolno delo. Jarek je treba popraviti tako, da bo dobro služil za obrambo. Vsaka stvar pride pri tem prav.

Treba je delati naglo, ker napravi sovražnik navadno prav kmalu protinapad, ki bi vse to delo zopet lahko porušil in uničil.

Vendar se posreči le redkokdaj, da bi zavzel zopet jarek, ki smo ga zasedli mi.

L. K.

Razvedrilo.

Hudi časi. Berač: „Jaz vas ne prosim denarja, ampak da mi daste kako obnošeno obleko.“ — Gospod: „Ljubi moj, sedaj so tako slabi časi, da obnošeno obleko sam nosim!“

Moder nauk. Pisarniški ravnatelj pisarju: „Vi morate priti v pisarno kot zidar in iti iz nje kot minister!“ — Pisar: „Kako naj to razumim?“ — Ravnatelj: „Vi prihajate navadno prepozno, kakor minister, odhajate prezgodaj, kakor zidar, delajte v bodoče ravno narobe, pa bo prav!“

Nemogoče. Zakaj ne volijo žensk za porotnice? — Zato, ker bi nobena ne hotla priznati, da je že 30 let stara.

Enakost. A (kratkovidnež): „Vi ste res pravi osel!“ — B: „Kaj mi pa hočete, saj vas ne poznam!“ — A: „Oprostite, toda osel, ki ga imam v mislih, je prav tak, kakor vi!“

Prijetna družba. Jozelj: „Luka, nikar ne zabavljaj! Tvoje lice in moja dlan sta že stara znanca!“

Glavna misel. Župnik: „No, Jozelj, si si kaj zapomnil od moje pridige o usmiljenem Samarijancu?“ Jozelj: „Samo glavno stvar, kakor pravimo!“ — „No, kaj pa?“ — „Da so že takrat gostilničarjem dolžni ostajali; Samarijan je dejal: „Ti bom povrnili, ko zopet pridem.“

Za kip presladkega Srca Marijinega v kapiteljski cerkvi v Novem mestu:

Neimenovana 4 K. Neimenovana 3 K. — Bog plačaj!

Loterijske številke.

Trst, 5. aprila 76 28 27 6 65

Dražbeni oklic.

E 47/16
3

Dne 27. aprila 1916 dopoldne ob 9. uri prodajo se v Mirnipeči (v tovarni) po javni dražbi sledeči predmeti: 4 mlini kompletni, t. j. 4 vsipalniki, 7 kamnov in 3 veliki zaboji za moko, 1 gorni mlinski kamen manjka, 9 različnih čistilnikov za moko, 4 čistilniki za otrobe, 8 različnih lesenih zabojev, 5 mlinskih škafov, 1 brenta, 1 rešeto, 1 kramp, 2 lopati, 1 motika, 1 železen drog, 1 vernica, 1 omelo za moko; 2 žagi, 1 ročka za vodo, 3 oljuice, 9 različnih ključev za motor, 1 škaf, 1 oljnat sod, 1 motor s transmisijo; 3 oljnat sodi, 1 žaga z jarmom in vozom, 1 cirkularna žaga, 1 čistilnik za žito. Na draženje se bo jelo pozivati šele pol ure po ravno navedeni uri; med tem se smejo ti predmeti ogledovati.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV.,
dne 5. aprila 1916. 8

Zahvala.

Ob nenadomestni izgubi naše iskreno
ljubljene soproge in matere, gospe

Jerce Dular roj. Zupančič

izrekamo za vse obilno izkazano sočutje
prišrčno zahvalo. Posebno lepo se za-
hvaljujemo preč. duhovščini, cenjenemu
učitelstvu s šolsko mladino, slavnemu
gasilnemu društvu ter vsem ljubim so-
rodnikom, prijateljem in znanem in sploh
vsem, ki so spremili nepozabno in predobro
rajno k zadnjemu počitku. Bog plačaj
vsem!

Jurkavas - Valtavas, 6. aprila 1916.

Zalujoča rodbina.

IVAN SVETEC

brivec in vlasuljar **RUDOLFOVO**

Glavni trg, nasproti mestni hiši

priporoča že izgotovljene lasne kite v vseh
barvah. Izdeluje tudi druge lasne potrebščine
ter ima vedno v zalogi podlage, mila, pristno
tekočino Hair-petrol in Bayrum proti izpa-
danju las, potem Burgit za sigurno odstranitev
kurjih očes in druge toaletne stvari. —
Kupuje na drobno in debelo zmešane in
rezane ženske lase.

128-24-8

A. Drame modna trgovina

NOVOMESTO Glavni trg poleg mestne hiše

vljudno priporoča veliko izbiro najmodernejših in najnovejših

damskih in otroških slamnikov in nakita

**kakor tudi drugega modnega blaga
za dame in gospode po najnižji ceni.**

5-6-2

Zunanja naročila točna.

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

2-0-3

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.